

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	29 november 2022	n.v.t.

Onderwerp

Toekomstbeeld Vlietzone

Advies

1. In te stemmen met het uitwerken en opnemen van de 5 dragende principes van het Toekomstbeeld in het provinciaal ruimtelijk beleid voor de Vlietzone
2. Te bepalen dat samen de betrokken gemeenten, waterschappen en stakeholders verkend zal worden hoe de 7 aanbevelingen in het Toekomstbeeld kunnen worden uitgevoerd
3. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten waarin het Toekomstbeeld Vlietzone en het vervolgproces worden toegelicht
4. Vast te stellen het persbericht Toekomstbeeld Vlietzone
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het Toekomstbeeld Vlietzone

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- Rapport Toekomstbeeld Vlietzone
- GS-brief aan PS Toekomstbeeld Vlietzone
- Persbericht Toekomstbeeld Vlietzone

1 Toelichting voor het College

Aanleiding visietraject

Op 20 februari 2019 hebben Provinciale Staten, bij de behandeling van de module “Rijke Groen-Blauwe Leefomgeving” als module van de provinciale Omgevingsvisie, motie 870 “Integraal gebiedsplan Vlietzoom als pilot omgevingswet” en amendement 659 “Visie Vlietzone” aangenomen.

In de motie wordt Gedeputeerde Staten verzocht het initiatief te nemen om gezamenlijk met de gemeenten Den Haag en Leidschendam-Voorburg en de belanghebbenden in het gebied een integraal gebiedsplan op te stellen voor de Vlietzoom, met een regierol voor de provincie, als pilot in het kader van de omgevingswet. Met amendement 659 is het besluit genomen om aan de lange termijn agenda van de Omgevingsvisie toe te voegen dat “de provincie in nauwe samenwerking met gemeenten een integrale visie voor de Vlietzone opstelt, met inachtneming van de erfgoedlijnen en trekvaarten”.

Op basis van uw “Behandelaanbod motie 870 Integraal gebiedsplan Vlietzoom” (PZH-2019-683299633) heeft u een startdocument uitgewerkt, waarmee PS in december 2019 hebben ingestemd. In het startdocument is een visieproces voor de Vlietzone beschreven met als doelstelling: “Samen met de partijen in het gebied, onder regie van de provincie, een gedragen proces op te zetten, om te kunnen komen tot gezamenlijke, integrale toekomstbeelden voor de Vlietzone”. Deze doelstelling sluit aan op het gestelde in motie 870 en amendement 659.

Samenwerking met gebiedspartijen

Begin 2020 zijn de provincie, de gemeenten en waterschappen in de Vlietzone en de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag een samenwerking gestart en zijn een ambtelijke projectgroep en een bestuurlijk overleg Vlietzone gevormd, bestaande uit bestuurders van de provincie (gedeputeerde mw. Koning, in de rol van voorzitter), gemeenten Rijswijk, Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Leiden, hoogheemraadschappen Delfland en Rijnland.

Het bestuurlijk overleg Vlietzone heeft 5x plaatsgevonden om richting te geven aan het visieproces en om af te stemmen met andere bestuurlijke trajecten in de Vlietzone, waaronder het Woon-Werkakkoord Haaglanden (WWA). In april 2021 heeft het bestuurlijk overleg Vlietzone het Plan van Aanpak Vlietzone vastgesteld, waarna de inhoudelijke uitwerking van het toekomstbeeld, via een participatief proces samen met de stakeholders een aanvang nam.

Participatie stakeholders

In de Vlietzone, en met name in de Vlietzoom (het Haagse deel van de Vlietzone), zijn een aantal goed georganiseerde, betrokken en deskundige belangengroepen actief. Een aantal van deze stakeholders zijn vanaf het opstellen van het startdocument in 2019 bij het visietraject betrokken.

Vanwege de corona-pandemie hebben de bijeenkomsten in de periode voorjaar 2020 – voorjaar 2022 digitaal moeten plaatsvinden. In de zomer van 2021 heeft de provincie bureau BoschSlabbers opdracht gegeven om het visieproces zowel op inhoud als proces

te ondersteunen. BoschSlabbers heeft daarna een participatieve aanpak uitgewerkt om een gezamenlijk toekomstbeeld op te stellen en vervolgens twee brede stakeholdersbijeenkomsten begeleid (oktober 2021 en februari 2022) waarin de stakeholders hun visie op de Vlietzone hebben gedeeld en het concept-toekomstbeeld is besproken.

De stakeholders blijven sterk betrokken en willen ook nu, na afronding van het toekomstbeeld, in gesprek blijven met de overheden en meedenken met de verdere uitwerking.

Toekomstbeeld Vlietzone

Bureau BoschSlabbers heeft het eindrapport Toekomstbeeld Vlietzone in augustus 2022 opgeleverd.

Het Toekomstbeeld Vlietzone beschrijft een ontwikkelingsrichting voor de Vlietzone als verbindend 'stadslandschapspark' in een verdichtende regio, waarin de Vlietzone naast zijn andere functies als woon-, werk- en recreatiegebied, ruimte biedt voor verkoeling, biodiversiteit, wateropvang, sport en ontspanning. Het toekomstbeeld pleit voor een integrale benadering waarin elke nieuwe ontwikkeling bijdraagt aan de kwaliteit van de Vlietzone en de vijf dragende principes van de visie ondersteunt:

1. een robuust watersysteem als sturend principe,
2. een sterke identiteit van de Vlietzone: Vlietwaardig,
3. een groenblauwe dooradering,
4. een sterke en zichtbare cultuurhistorische en archeologische basis en
5. de Vliet als ruimtelijke drager.

Om toekomstige ontwikkelingen in de Vlietzone te laten voldoen aan deze dragende principes wordt in het toekomstbeeld ook een aanzet gegeven voor een set spelregels voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen, zodat deze ook daadwerkelijk bijdragen aan het gedeelde toekomstbeeld. Tenslotte doet BoschSlabbers op basis van de inzichten die met het opstellen van de visie zijn opgedaan zeven aanbevelingen. Deze aanbevelingen bevatten suggesties voor verdere samenwerking, het maken van keuzes bij verdere ontwikkeling en het versterken en bewaken van de identiteit van de Vlietzone.

Status en ruimtelijke doorwerking van het Toekomstbeeld

De bestuurlijke partners hebben ermee ingestemd – o.a. bij vaststelling van het Plan van Aanpak en in het bestuurlijk overleg Vlietzone van juni 2022 - om de toekomstbeelden herkenbaar terug te laten komen in hun omgevingsvisies en de uitwerkingen daarvan, en met het ambitiedocument bouwstenen te leveren voor beleidskaders voor ruimtelijke kwaliteit, leefomgeving e.a.

Ook verwachten de stakeholders van de overheden dat het visieproces waaraan zij hebben geparticipeerd leidt tot ruimtelijke keuzes en uitvoering van de belangrijkste delen van het Toekomstbeeld. Het Toekomstbeeld leent zich echter niet voor integrale vaststelling omdat het uitspraken doet op allerlei schaalniveaus, waarvan deels de consequenties (nog) niet helder zijn of die vragen om verdere uitwerking.

Daarom wordt voorgesteld wordt om nu alleen de vijf dragende principes, die de essentie vormen van het toekomstbeeld, over te nemen in het ruimtelijk beleid.

Een definitieve keuze van de procedure en de keuze van het instrument waarin de dragende principes worden verankerd (Omgevingsvisie/Omgevingsverordening via PS of Omgevingsprogramma via GS) kan worden gemaakt na de bespreking van het Toekomstbeeld in PS.

Besluitvorming bij de betrokken gemeenten en waterschappen vindt naar verwachting op de volgende data plaats:

Datum besluitvorming over Toekomstbeeld Vlietzone	
Rijswijk	20 december 2022
Den Haag	nog niet bekend
Leidschendam-Voorburg	6 december 2022
Leiden	20 december 2022
HH Delfland	13 december 2022
HH Rijnland	nog niet bekend

Relatie met en gevolgen voor andere lopende processen

Rijksprogramma's NOVEX en Mooi Nederland

In mei 2022 heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in zijn ruimtelijke ordeningsbrief de programma's NOVEX en Mooi Nederland gepresenteerd, waarmee het Rijk regie wil geven aan het leggen van de 'ruimtelijke puzzel' in samenwerking met provincies, gemeenten en waterschappen, voor samenhang in het ruimtelijke beleid wil zorgen en de uitvoering wil versnellen.

NOVEX

Het verstedelijkingsgebied Zuidelijke Randstad, waarbinnen de Vlietzone is gelegen, is één van de 22 NOVEX-gebieden waarbinnen meerdere nationale ruimtelijke opgaven liggen en waarin volgens het Rijk keuzes nodig zijn, het slim combineren van opgaven en sturing van het Rijk om de ruimte eerlijk te verdelen. Het Rijk levert daartoe in oktober 2022 12 startpakketten aan de provincies waarmee tussen oktober 2022 en juli 2023 de ruimtelijke puzzel gelegd moet worden. Per gebied werken Rijk en regio aan een ontwikkelingsperspectief, uitvoeringsagenda en uitvoeringsafspraken. Dit proces wordt aangestuurd door een bestuurlijk duo van een Rijk- en regiovertegenwoordiger.

Mooi Nederland

Het programma Mooi Nederland is gericht op het borgen van belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde en het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit bij inrichtingsopgaven. Hierbij worden reeds ontwikkelde denkrichtingen, scenario's voor de toekomst, onderzoeken en goede voorbeelden samengebracht. Gebiedsgericht worden concrete inrichtingsoplossingen voor complexe thema's ontwikkeld, waaronder combineren van biodiversiteit met andere functies als kleinschalige vormen van wonen en economische activiteit. Oplossingen worden voorzien van concrete instrumenten als wet- en regelgeving, handreikingen, bestuurlijke afspraken of financiële arrangementen.

Het Toekomstbeeld Vlietzone is na besluitvorming een bouwsteen voor de ruimtelijke puzzel in het kader van het NOVEX-traject. Daarnaast lijkt met name het programma

Mooi Nederland interessant, aangezien het aansluit bij de thema's van het Toekomstbeeld Vlietzone, zoals versterken ruimtelijke kwaliteit, meervoudig ruimtegebruik en versterken biodiversiteit. Bij het maken van een uitvoeringsagenda voor de Vlietzone moet hierop worden aangehaakt.

(Groene) Verstedelijking / Verstedelijkingsakkoord

De Vlietzone is centraal gelegen in de Zuidvleugel van de Randstad, op korte afstand van dichtbevolkt stedelijk gebied. Het vormt een essentiële schakel tussen stad en land en tussen de verschillende groengebieden. Behoud en versterking van de kwaliteit van de Vlietzone is essentieel bij de voortgaande Verstedelijking en de toenemende inwoneraantallen van het omliggende gebied.

Met het (laten) opstellen van het Toekomstbeeld Vlietzone heeft de provincie verder invulling gegeven aan de afspraak uit het Verstedelijkingsakkoord Zuidelijke Randstad dat de provincie het initiatief neemt om de in de verkenning Landschapspark Zuidvleugel benoemde regioprojecten uit te werken tot gedeelde streefbeelden en integrale programma's van eisen (artikel 7 lid h). Eerder is dit gebeurd voor de Schiezone (Delft-Rotterdam).

Wonen en Economie, Woon-Werkakkoord Haaglanden

Het Toekomstbeeld Vlietzone acht kleinschalige, hoogkwalitatieve woonontwikkelingen met eventueel een tijdelijk karakter, passend bij het Vlietdecor.

In het Woon-Werkakkoord Haaglanden (WWA) is het bedrijventerrein Westvlietweg III opgenomen als locatie voor beter benutten en als 'zoekgebied uitbreiding'. In het Toekomstbeeld Vlietzone is deze mogelijke uitbreiding richting de A4 overgenomen, en worden bedrijven met een hoge milieucategorie niet uitgesloten. In de Vlietzoom is met name de vestiging van bedrijven met een milieucategorie hoger dan 3.2 een gevoelig punt.

Het bestaande bedrijventerrein langs de Westvlietweg zal beter worden benut, gemoderniseerd en verduurzaamd. Als blijkt dat extra ruimte voor bedrijvigheid nodig is, dan kan uitbreiding plaatsvinden richting de A4.

Beide ontwikkelingen zullen zo veel mogelijk rekening houden met de dragende principes van het Toekomstbeeld Vlietzone en op een bij de Vlietzone passende ("Vlietwaardige") wijze en zo mogelijk in combinatie met andere functies moeten worden uitgevoerd.

Energietransitie

Het Toekomstbeeld Vlietzone geeft aan dat in de Vlietzone geen plek is voor grootschalige energieopwekking, zoals plaatsing van windmolens en aanleg van zonneakkers. Wel kan worden ingezet op multifunctioneel ruimtegebruik in de vorm van zon op dak (met name bedrijfspanden), op geluidsschermen of op water. In de RES Regio Rotterdam-Den Haag is de Vlietzone nu nog onderdeel van een zoekgebied voor windenergie. Het Toekomstbeeld Vlietzone zal als input kunnen dienen voor de herijking van de RES Regio Rotterdam-Den Haag.

Vervolgproces

In de Vlietzone, en met name in de Vlietzoom (het Haagse deel), lopen vele processen

door elkaar. Sommige vragen direct om actie, zoals het aanpakken van de verkeersonveilige situatie op de Westvlietweg en besluitvorming over de uitbreiding van bedrijventerreinen. Andere bieden kansen op snelle realisatie en weer andere spelen op de lange termijn, waarbij soms nu al moet worden voorgesorteerd om het gezamenlijke toekomstbeeld te kunnen realiseren.

In het Toekomstbeeld wordt een (vervolg)proces in 4 fasen geschetst:

- (1) *Inspireren en integreren*. Dit is de huidige fase, waarin het gezamenlijke toekomstbeeld klaar is en integratie moet plaatsvinden met parallelle processen als het Woon-werkakkoord Haaglanden, (herijking van) de RES Regio Rotterdam-Den Haag, Sportakkoord etc.
- (2) *Verdiepen / onderzoeken*. In deze fase werken de gebiedspartners de principes, spelregels en aanbevelingen van het Toekomstbeeld verder uit zodat zij in (ruimtelijk) beleid hanteerbaar worden of tot uitvoerbare projecten leiden. Voorbeelden zijn het verkeerskundig onderzoek Westvlietweg, uitwerking van het begrip Vlietwaardig en uitwerking van de groenblauwe loper.
- (3) *Concretiseren*. Mede op basis van de uitwerkingen wordt de 'ruimtelijke puzzel' voor de Vlietzone gelegd en wordt een uitvoeringsagenda opgesteld en gezocht naar uitvoeringsbudget, bijvoorbeeld bij rijksprogramma's als NOVEX / Mooi Nederland maar ook bij de gebiedspartners.
- (4) *Verankeren/implementeren*. Uitwerkingen op gebiedsniveau en beleidsregels verankeren in gemeentelijk beleid.

In het komende half jaar zullen fases (1) en (2) worden doorlopen. Het proces daarvan kan er als volgt uitzien:

- Een aantal kansen en knelpunten die in het Toekomstbeeld worden benoemd en waar overeenstemming over bestaat wordt direct in acties omgezet. Dat betreft bijvoorbeeld het doen van een verkeerskundige studie naar maatregelen om de veiligheid op de Westvlietweg te verbeteren, het uitwerken van de groenblauwe loper en van een kwaliteitskader voor de Vlietzone.
- Na besluitvorming over het toekomstbeeld in de colleges en besturen worden in een bestuurlijk overleg Vlietzone – op basis van een voorstel van de projectgroep – afspraken gemaakt over verdere samenwerking, over de onderdelen van het toekomstbeeld die verdere moeten worden uitgewerkt en de daarbij horende rolverdeling en verantwoordelijkheden.
- Provincie, gemeenten en waterschappen betrekken de stakeholders (bijvoorbeeld via stakeholdersbijeenkomsten) bij het vervolproces.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 6 - Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Het Toekomstbeeld Vlietzone heeft geen formeel-juridische status. Juridische gevolgen

ontstaan pas bij het overnemen van de dragende principes van het Toekomstbeeld in het provinciale omgevingsbeleid door GS of PS.

Dit besluit leidt wel tot een inspanningsverplichting voor GS om het bovenstaande in gang te zetten.

2 Voorafgaande besluitvorming

Zie onder 1. Aanleiding visietraject

3 Proces

- Het Toekomstbeeld Vlietzone wordt toegezonden aan PS (zie GS-brief aan PS). In de daaropvolgende procedurevergadering zullen PS besluiten wanneer zij het rapport willen bespreken.
- PS zullen bij de bespreking van het rapport aangeven of zij hiermee motie 870 als afgedaan beschouwen en of amendement 659 van de Lange Termijn Agenda van het omgevingsbeleid kan worden gehaald.
- Na besluitvorming bij de gemeenten en hoogheemraadschappen wordt een bestuurlijk overleg Vlietzone gehouden om afspraken te maken over de verdere samenwerking, processtappen en verantwoordelijkheden en het betrekken van de stakeholders in het vervolgproces.

4 Participatie en rolneming

Zie onder 1. Participatie stakeholders

5 Communicatiestrategie

- Persbericht laten uitgaan (zie bijgevoegd persbericht)
- De pagina Landschapspark Zuidvleugel op de provinciale website wordt uitgebreid en geactualiseerd, zodat het Toekomstbeeld Vlietzone toegankelijk wordt voor een ieder.